

Sygn. akt III A Ua 1510/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Danuta Owsiana
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska (spr.)
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku Z. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji Z. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Jeleniej Górze

z dnia 31 sierpnia 2011 r. sygn. akt VII U 480/11

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2011 roku oddalił odwołanie Z. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 18 lutego 2011 roku.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł o następująco ustalony stan faktyczny: Z. B. urodzony 28.01.1951 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy: w okresie od 30.07.1973 r. do 31.12.1978 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. na stanowisku mechanika samochodowego; w okresie od 01.01.1979 r. do 31.08.1989 r. i od 01.08.1990 r. do 31.05.1992 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J., w tym od 01. 01.1979 r. na stanowisku kierowcy, następnie na stanowisku kierowcy-operatora, od dnia 01.04.1984 r. powierzono wnioskodawcy obowiązki operatora dźwigu. Z dniem 01.01.1988 r. przyznano wnioskodawcy wynagrodzenie wg nowej kategorii zaszerogowania wskazując

jednocześnie jako zajmowane stanowisko: kierowcę - maszynistę żurawia. Od dnia 01.08.1990 r. wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku maszynisty żurawia; w okresie od 01.09.1989 r. do 31.07.1990 r. w (...) Spółce z o.o. j.g.u. w J. na stanowisku operatora żurawia.

W okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. wnioskodawca pracował na stanowisku mechanika samochodowego. Do jego obowiązków należała naprawa samochodów ciężarowych, autobusów, ciągników, sprzętu związanego z pojazdami samochodowymi. Samochody były naprawiane zarówno w halach wyposażonych w kanały najazdowe jak i na zewnątrz. Oprócz mechaników samochodowych w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym zatrudnieni byli także mechanicy naprawy sprzętu ciężkiego. Wnioskodawca nie pracował jako mechanik naprawy sprzętu ciężkiego.

Decyzją z dnia 18.02.2011 r. (znak: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił Z. B. prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz.1227) oraz przepisów rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 3 ze zm.), w związku z niespełnieniem przez wnioskodawcę przesłanki 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Nie uznano jako okresów pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia: w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. od 30.07.1973 r. do 31.12.1978 r., gdyż brak dokumentów wystawionych przez pracodawcę lub następcę prawnego potwierdzających, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J. od 01.01.1979r. do 31.05.1992 r., ponieważ brak dokumentów wystawionych przez pracodawcę lub następcę prawnego potwierdzających, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Organ rentowy na dzień 01.01.1999 r. przyjął za udowodniony łączny okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 31 lat, 3 miesiące i 26 dni.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż przeprowadził dowód z akt osobowych wnioskodawcy, z jego zeznań oraz z zeznań świadków. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że wnioskodawca w spornych okresach zatrudnienia nie pracował przez minimum 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego, stanowisko mechanika samochodowego, na którym wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. nie odpowiada w pełni stanowisku mechanika samochodowego stale wykonującego prace w kanałach remontowych, co byłoby wymagane zgodnie z wykazem A, Dział XIV, poz.16 rozporządzenia RM z dnia 07.02.1983 r. oraz z wykazem A, Dział XIV, poz.16 pkt 1 zarządzenia ministra budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych. Jak wynika z zeznań świadków i samego wnioskodawcy, do obowiązków wnioskodawcy należała naprawa samochodów ciężarowych, autobusów, ciągników, a także sprzętu związanego z pojazdami samochodowymi. Samochody były naprawiane zarówno w halach wyposażonych w kanały najazdowe jak i na zewnątrz. W związku z charakterem wykonywanych prac wnioskodawca nie spędzał czasu pracy wyłącznie w kanałach najazdowych. Z tego względu nie można było przyjąć, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał jedynie prace w szczególnych warunkach, gdyż praca mechanika samochodowego pracującego także poza kanałami, w tym poza warsztatem, nie jest pracą uznawaną przez ustawodawcę za pracę w szczególnych warunkach. Ponadto Sąd miał na uwadze, treść zeznań świadka J. S., z których wynikało, że oprócz mechaników samochodowych w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym zatrudnieni byli także mechanicy naprawy sprzętu ciężkiego. Także ci pracownicy nie otrzymywali dodatku za pracę w warunkach szkodliwych, choć charakter ich pracy był podobny do charakteru pracy mechaników samochodowych. Wnioskodawca nie był mechanikiem naprawy sprzętu ciężkiego. Biorąc powyższe pod uwagę wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Sytuacji nie zmienia bowiem możliwość zaliczenia jako pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J. oraz w (...) Spółce z o.o. j.g.u. w J. na stanowiskach operatora bądź maszynisty żurawia. W powyższym zakresie Sąd zważył, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca w całym okresie od 01.01.1979 r. do 31.05.1992 r. wykonywał pracę na stanowiskach wymienianych jako stanowiska pracy w warunkach szczególnych. Jak wynika z akt osobowych wnioskodawcy początkowo został on zatrudniony w (...)

Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierowcy, a następnie na stanowisku kierowcy-operatora. Zgodnie z angażem z dnia 26.03.1984 r. dopiero od dnia 01.04.1984 r. powierzono wnioskodawcy obowiązki operatora dźwigu. Z dniem 01.01.1988 r. przyznano wnioskodawcy wynagrodzenie wg nowej kategorii zaszerogowania wskazując jednocześnie jako zajmowane stanowisko: kierowcę - maszynistę żurawia. Zatem od momentu zatrudnienia wnioskodawcy w 1979 r. do 1984 r. nie ma możliwości jednoznacznego określenia czy pracował on stale w szczególnych warunkach także przed 1984 rokiem.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, który zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 32 ust. 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez przyjęcie, iż powód nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, jako warunku koniecznego dla ubiegania się o emeryturę w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 cytowanej wyżej ustawy; naruszenie art. 6 k.c. przez przyjęcie, że powód nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych; naruszenie wykazu A, Dział XIV poz. 13 i 14 Załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz wykazu A, Dział XIV, poz. 13 i 14.2 Zarządzenie Nr 9 Ministra Budownictwa i (...) (...) Budowlanych dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i (...) (...) Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty przez pominięcie pracy powoda w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych oraz przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych; naruszenie art. 227 k.p.c. przez nierozpoznanie sprawy co do jej istoty przez pominięcie dowodu z zeznań świadka Z. Z., o którego przesłuchanie w tym charakterze powód wnosił i wniosku tego nie cofnął; sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że brak jest podstaw do ustalenia, że w całym okresie od 1 stycznia 1979r. do 31 maja 1992r. powód wykonywał pracę w warunkach szczególnych, w sytuacji, gdy z treści świadectwa pracy wystawionego przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w J. 31 sierpnia 1989r. (w aktach sprawy) wynika, że w tym okresie powód zajmował stanowisko maszynisty żurawia, co potwierdził wnioskowany przez powoda świadek M. R.. Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez stwierdzenie, że powód nabył prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z chwilą osiągnięcia przez niego wieku 60 lat oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zgromadził w sprawie wystarczający materiał dowodowy, a jego ocena nie narusza granic zastrzeżonych dla swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 kpc). Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie znajdujące uzasadnienie w całokształcie sprawy oraz treści obowiązujących przepisów, a Sąd Apelacyjny aprobując w pełni te ustalenia przyjmuje je za własne bez potrzeby szczegółowego ich przytaczania.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy wnioskodawca spełnił przesłanki uprawniającego go do uzyskania emerytury w niższym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych.

Swoje uprawnienie do emerytury wnioskodawca wywodzi z treści przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2004 roku, Nr 39, poz. 353 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z treścią przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (dla mężczyzn 65 lat). Natomiast wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowiska oraz warunki na podstawie, których osobom wymienionym w art. 32 ust. 2 i 3 w/w ustawy przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie „przepisów dotychczasowych”, tj. rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm.). Zatem wnioskodawca aby uzyskać prawo do emerytury przy ukończonym 60 roku życia musi wykazać co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zauważyć należy, że obecna definicja pracy w szczególnych warunkach odwołuje się jedynie do wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i to ono jest podstawą ustalenia, czy praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Fakt pracy w warunkach szczególnych winien więc, w razie stwierdzenia w świadectwach pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach na podstawie przepisów branżowych, ustalić każdorazowo Sąd odnosząc się do cyt. wyżej rozporządzenia.

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 kpc) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, iż w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawca winien wykazać, iż spełnia przesłanki do otrzymania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca nie wykazał 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Wnioskodawca zarówno w toku postępowania przed organem rentowym jak również w czasie postępowania sądowego nie przedstawił wystarczających dowodów potwierdzających jego pracę w warunkach szczególnych. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy okres pracy wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. nie może być uznana za pracę w warunkach szczególnych. Nie sposób bowiem uznać, iż praca wnioskodawcy na stanowisku mechanika samochodowego w spornym okresie czasu była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych tj. pracach wymienionych w wykazie A dział XIV poz. 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Zważyć bowiem należy, iż tylko praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu RM z 7.02.1983 r. wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury (wyrok SN z dnia 15.12.1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638). Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 15.11.2000 r., II UKN 39/00).

Wbrew zarzutom wnioskodawcy zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, iż wnioskodawca pracę mechanika samochodowego wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych. W szczególności godnym podkreślenia jest fakt, iż sam wnioskodawca w swoich wyjaśnieniach wskazał, iż nie wszystkie prace wykonywał w kanałach remontowych.. Również zeznania świadków wskazywały na to, iż wnioskodawca zajmował się wszelkimi naprawami pracami mającymi miejsce w warsztacie. Żaden ze świadków nie wskazał jednoznacznie, iż praca wnioskodawcy polegała wyłącznie na pracy w kanałach remontowych. Również akta osobowe wnioskodawcy nie zawierają żadnej wzmianki, jakoby był on zatrudniony w szczególnym charakterze na stanowisku związanym z pracami w kanałach remontowych. Wnioskodawca nie pobierał też żadnego świadczenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Wobec powyższego uznać należy, iż wnioskodawca nie udowodnił, iż w spornym okresie czasu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w kanałach remontowych. Tym samym nie sposób uznać, iż praca

wnioskodawca w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. może być uznana za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wobec powyższego wnioskodawca nie posiada 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Niespełnienie wskazanej przesłanki 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wystarczy do uznania, iż wnioskodawca nie jest uprawniony do uzyskania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z ustaleniami dokonanyymi przez Sąd I instancji. Sąd Okręgowy słusznie uznał, iż decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiająca wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Z wymienionych względów Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji na podstawie art. 385 kpc.

K.S.